

[article publicat per EL MERCANTIL VALENCIANO el 27 de setembre de 2006 i rebutjat per EL PUNT de Girona]

27 de setembre: la mirada de l'Àngelus Novus

El 27 de setembre de 1940 **Walter Benjamin** es suïcidava en un hotel de Portbou. Fugint de la Gestapo alemanya, la policia espanyola l'havia interceptat per a lliurar-lo als seus perseguïdors. En la maleta que portava anaven uns escrits i un quadre. Els papers eren les seues tesis sobre el concepte d'història; el quadre era una aquarel·la del pintor suís **Paul Klee** que Benjamin, en la seua tesi IX, descriu així:

"Hi ha un quadre de Klee que s'anomena Àngelus Novus. En ell veiem un àngel que sembla allunyar-se d'alguna cosa mentre la mira fixament. Té els ulls desorbitats, la boca oberta i les ales desplegadas. Aquest és l'aspecte que ha de mostrar necessàriament l'àngel de la història. El seu rostre està tornat cap el passat. On a nosaltres se'ns presenta una cadena d'esdeveniments, ell només veu una sola i única catàstrofe, que no deixa d'amuntegar ruïnes sobre ruïnes que són llançades als seus peus. Voldria aturar-se, despertar els morts i reparar allò destruït. Però des del Paradís bufa una tempesta que s'ha aferrat a les seues ales, tan forta que ja no pot tancar-les. La tempesta l'empeny irresistiblement cap el futur, al qual li dóna l'esquena, mentre que enfront d'ell les ruïnes s'amunteguen fins el cel. Aquesta tempesta és allò que anomenem progrés."

El 28 de setembre de 1975, a València i Barcelona respectivament, des d'un mirador involuntari i privilegiat de la història, encarats a la tempesta que ens venia del passat i ens duïa d'esquena al futur, rebíem la darrera ruïna esdevinguda la matinada del dia anterior. Els vencedors de tots els temps, amb el seu "estat d'excepció permanent" -només interromput breument en moments puntuals de la història en que els rellotges eren destruïts-, havien afusellat en Cerdanyola, Burgos i Hoyo de Manzanares a cinc antifeixistes que no havien acceptat engolir-se la continuïtat del franquisme en forma de monarquia. Els vencedors de sempre -amb la col·laboració de les prostitutes de torn: la socialdemocràcia de totes les variants, assegudes en la sala del bordell, a l'espera de les "condicions objectives"- havien dissenyat el recanvi.

El gallec **Xose Humberto Baena Alonso**, el murcià **José Luis Sánchez Bravo**, l'aragonès **Ramón García Sanz**, i els bascos **Ángel Otaegui** i **Juan Paredes Manot "Txiki"**, aquest de família extremenya, tots els cinc, també d'esquenes al futur, amb la mirada al front -al present i al passat de tots-, rebien el "progrés" en forma de bales que segaven les seues vides. Cinc mirades d'àngels de la història que s'afegien a les d'**Espartac**, **Indíbil**, **Brutus**, **Jesús de Natzaret**, **Eulàlia de Barcino**, **Hipathia**, **Giordano**, **Peris**, **Olympe de Gouges**, **Mariana Pineda**, els blanquistes, **Gandhi**, **Zapata**, **Sandino**, **Ferrer** i **Guardia**, els rifenys d'**Abd el-Krim**, **Liebnecht**, **Béla Kun**, **Sacco**, **Lorca**, **Durruti**, **Nin**, **Peset Alexandre**, **Besteiro**, **Companyns**, **Peiró**, **Comorera**, el matrimoni **Rosemberg**, **Lubumba**, **Allende**, **Luther King**, **Malcom X...** dels anònims constructors de la muralla de la Xina, de les Piràmides... de les víctimes d'Auschwitz i Hiroshima, que s'afegien a les ruïnes acumulades de mil·lennis que, de sobte, apareixien als nostres peus... en un temps únic i actual... que ens nodria de l'odi necessari per generar l'estat d'excepció, final i definitiu, en que esdevindrà el triomf dels oprimits, del passat i del present, que precipitarà la fi dels temps... Escrit a les ciutats de València i Barcelona, setembre 2006.

Víctor Baeta i Subias
Joaquim Auladell i Freixinet